

De adviezen uit het Twents inwonersforum

8 juni 2023

**Samen
de stap
maken**

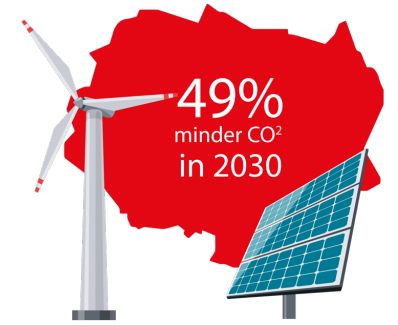
49%
minder CO²
in 2030

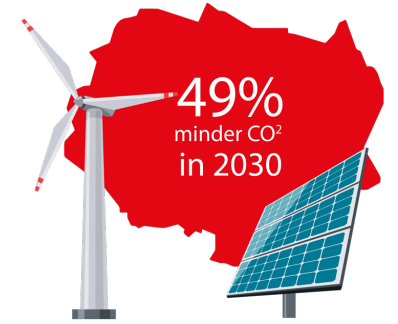

Energiestrategie Twente

RES Twente

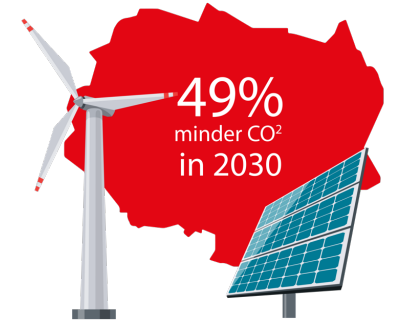
Dagvoorzitter Leontien Kalverda

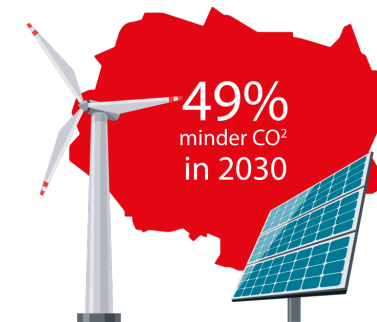
Wat gaan we doen vandaag?

- 09:45-09:50: aftrap door bestuurlijk trekker RES Twente
- 09:50-10:00: uitleg over het proces
- 10:00-10:30: presentatie van de adviezen door inwoners
- 10:30-10:55: vragen van bestuurders, pers, volksvertegenwoordigers en andere aanwezigen aan de deelnemers
- 10:55-11:00: iedereen op de foto

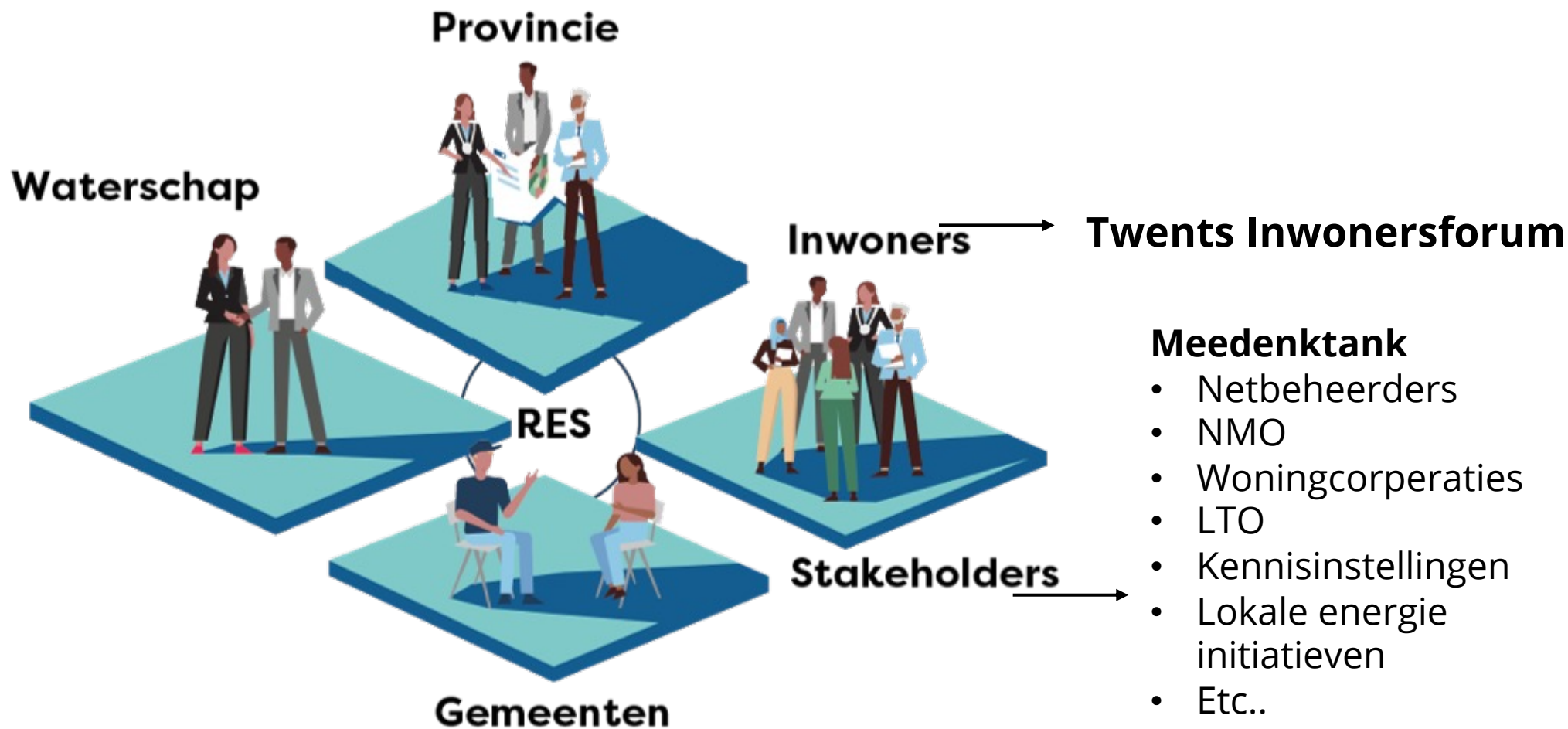

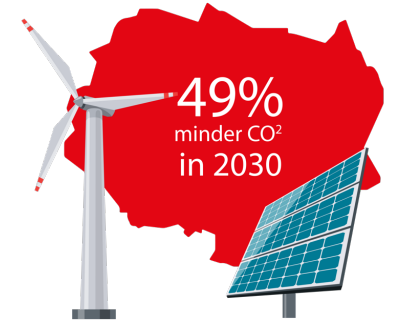
Jaimi van Essen, wethouder Losser Bestuurlijk trekker RES Twente

De energietransitie is van iedereen

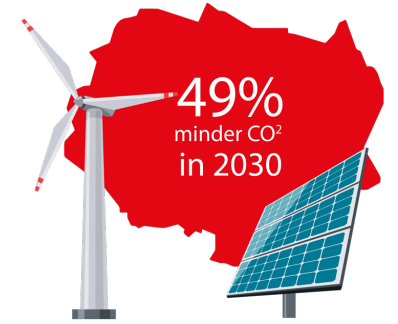

Waarom een Twents inwonersforum?

In de RES 1.0 is afgesproken een *'omgevingsadviesraad' op te richten, die 'betrokken wordt bij de verdere uitwerking en realisatie van de energietransitie. De adviesraad is representatief voor Twente en de diverse belangen die er spelen [...] en wordt met regelmaat geïnformeerd en geraadpleegd over ontwikkelingen vanuit de RES.'*

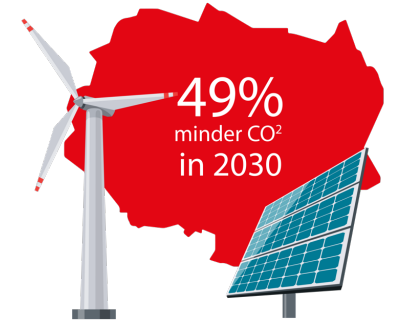

Waarom een Twents inwonersforum?

Doel was om een evenwichtig beeld te krijgen van de mening van Twente en gehoor te geven aan het 'stille midden', niet enkel aan luide voor- of tegenstanders en antwoord te krijgen op vragen die nog open staan in de RES 2.0.

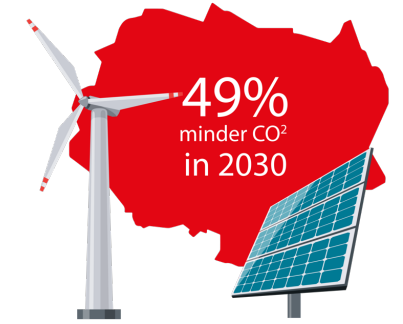

Waarom een Twents inwonersforum?

De adviezen worden als zwaarwegend advies overhandigd aan de volksvertegenwoordigers en bestuurders, die gaan over de vaststelling van de RES 2.0 en concrete energieplannen: *'pas toe of leg uit'*.

De hulpvraag: 'Hoe gaan we de grootschalige duurzame opwek vormgeven voor het jaar 2030?'

Geef ons (volksvertegenwoordigers en bestuurders) advies:

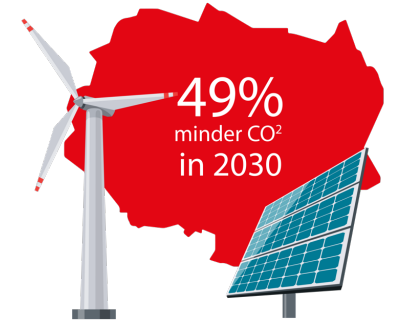
- Hoe versnellen we in Twente de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit, en de overgang naar duurzame warmte?*

Vraag namens de bestuurders van de 14 gemeenten, de provincie Overijssel en Waterschap.

Energiestrategie Twente

RES Twente

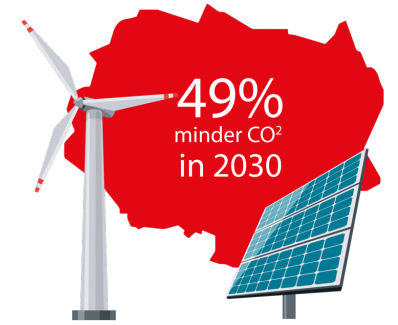
Hoe ging het in zijn werk?

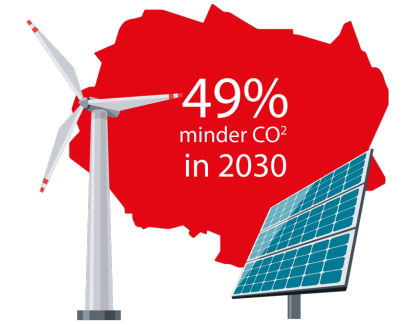
- Democratisch te werk gaan (het proces was van de inwoners)
- Het betrof een 'deliberatieproces'
- Leidende principes: gelijkwaardigheid, gemeenschappelijkheid, eerlijkheid, transparantie, veiligheid en rust
- Alle informatie stond op een gesloten digitale omgeving
- TNO evalueert het proces

Energiestrategie Twente

RES Twente

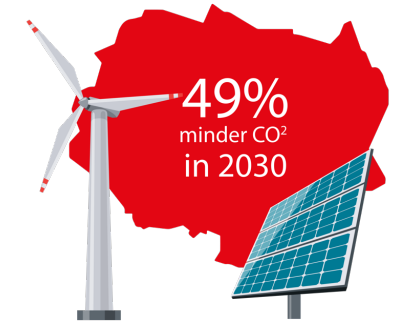
- *“Wat lokaal aan energie wordt opgewekt, lokaal gebruiken.”*
- *“We moeten buiten de gemeentegrens werken, het is een gezamenlijke opgave.”*
- *“Zet alle partijen in één keer aan tafel, je hebt elkaar nodig”*
- *‘Je moet soms gewoon doen. Straks is alles onderzocht en gecheckt en is de patiënt dood’*
- *‘Weerstand is energie’*

Welke experts en ervaringsdeskundigen?

- Prof. Jos Keurentjes (UT) over de Twentse Energiestrategie
- Dr. Ir. Richard van Leeuwen (Saxion) over warmtenetten en aardgasvrij
- Dr. Frans Coenen (UT) over het maatschappelijk draagvlak
- Ervaringsdeskundigen: Iemand van Stop Armoede 053, twee omwonenden van windmolens en een initiatiefnemer van een lokaal energie initiatief.

Welke experts en ervaringsdeskundigen?

Energiestrategie Twente

RES Twente

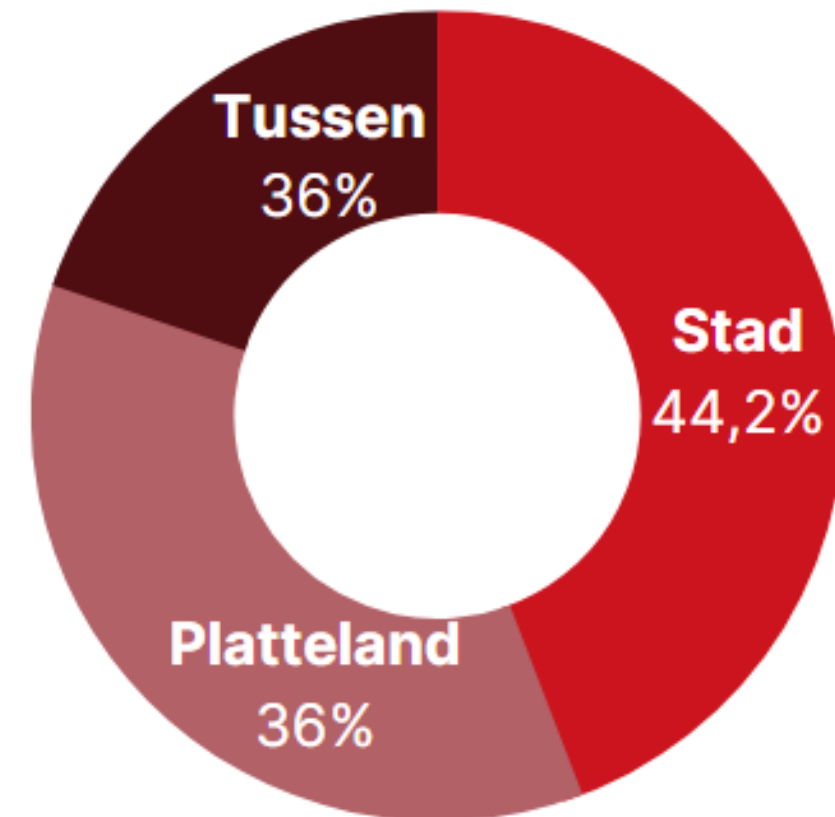

Wie namen er deel? 86 deelnemers

Verdeling huur en koop

Verdeling stad en platteland

Energiestrategie Twente

RES Twente

Geslacht

44%

56%

Opleiding

Middelbare
school

9,3%

MBO

37,2%

HBO

23,3%

Universiteit

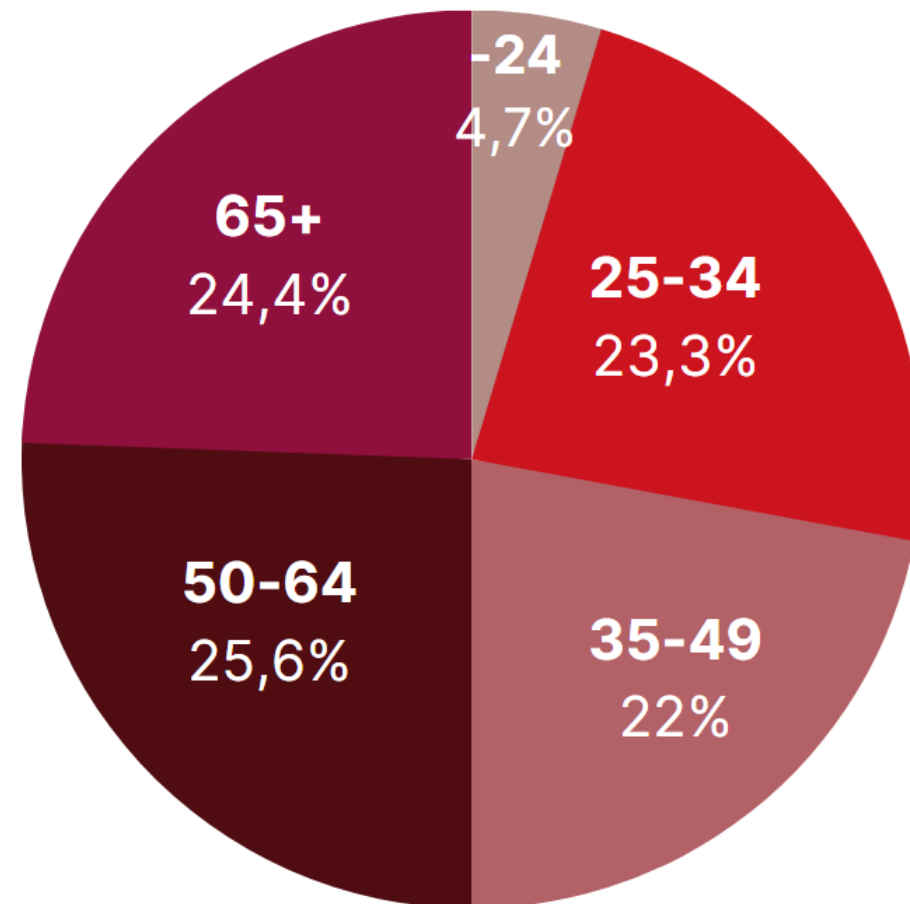
26,7%

Anders

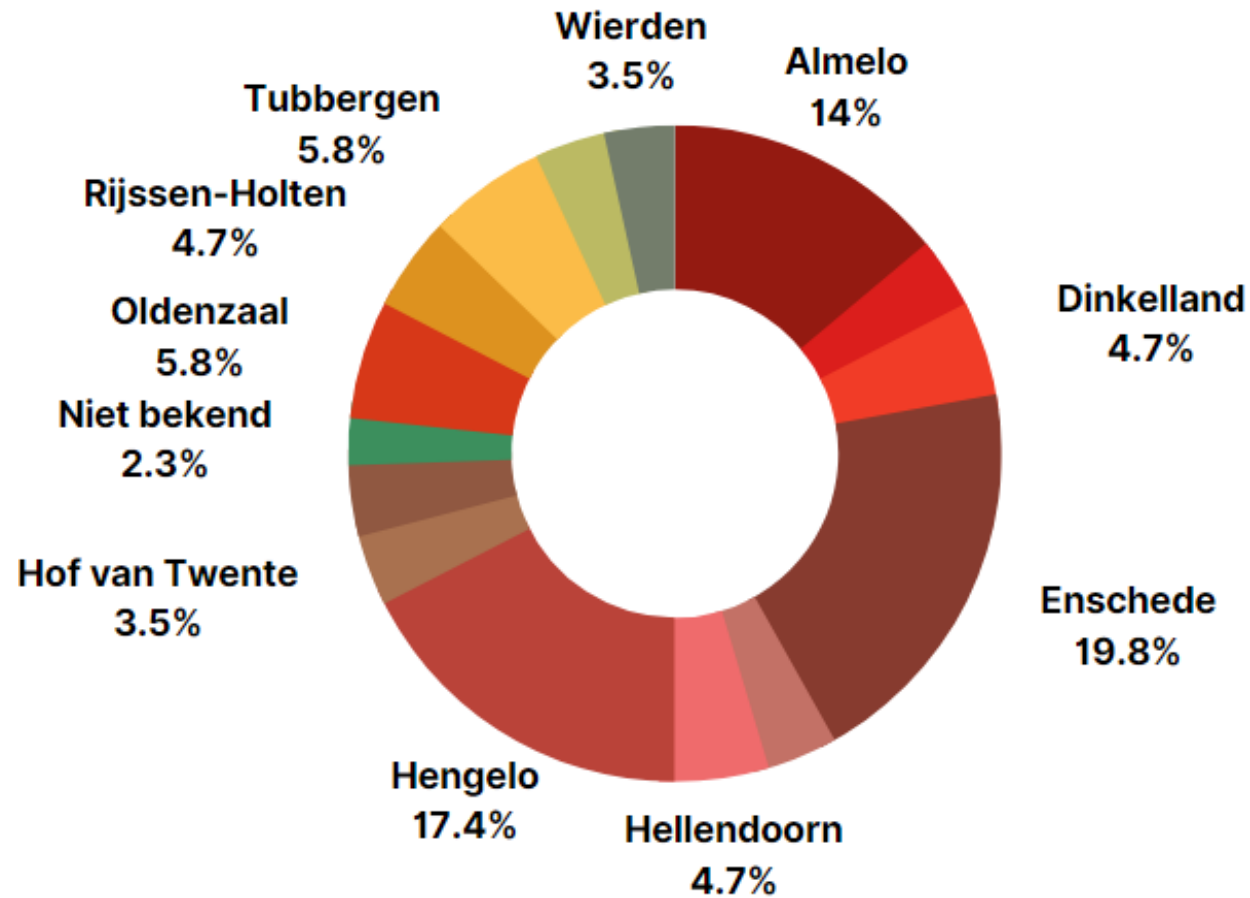

3%

Leeftijd

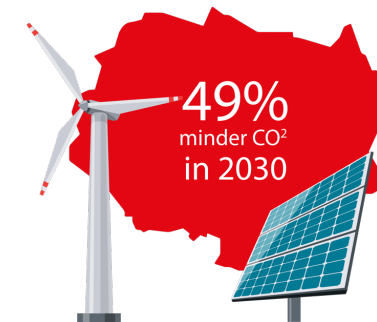
Verdeling woonplaats

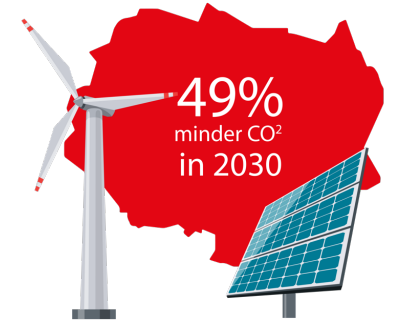

gemeente	Aantal	percentage
Almelo	12	14%
Borne	3	3%
Dinkelland	4	5%
Enschede	17	20%
Haaksbergen	3	3%
Hellendoorn	4	5%
Hengelo	15	17%
Hof van Twente	3	3%
Losser	3	3%
Niet bekend	2	2%
Oldenzaal	5	6%
Rijssen-Holten	4	5%
Tubbergen	5	6%
Twenterand	3	3%
Wierden	3	3%
Eindtotaal	86	100%

Adviezen Inwonersforum

Resultaten na 3 inwonersdagen

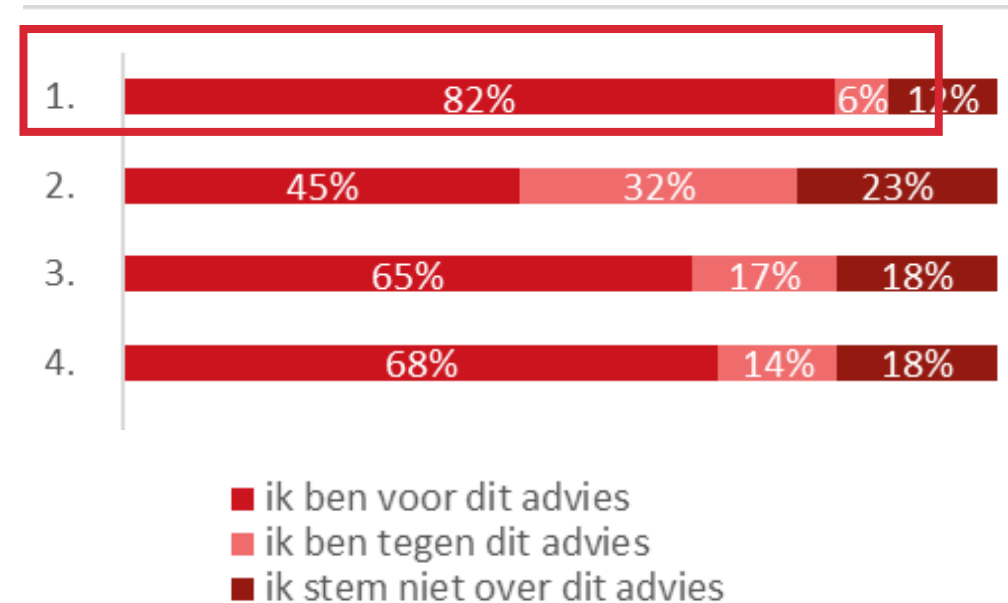

Inwonersadviezen RES Twente in 6 blokken

1. Opwek van duurzame energie.
2. Lokaal eigendom en eigenaarschap
3. Regionale samenwerking
4. Duurzame warmte
5. Innovatie
6. Communicatie en participatie

Opwek van duurzame energie

1. Vooraf afspraken maken voor compensatie naar rato van afstand tot windmolens.
2. Wettelijke verplichting windwokkels op bedrijfsgebouwen en waar mogelijk op hoogbouw stedelijk gebied.
3. Regionale aanpak om windmolens langs snel-/autowegen te plaatsen.
4. Bescherm je burgers door objectieve, meetbare en absolute normen voor geluid, resonantie etc en compenseer omwonenden volledig.

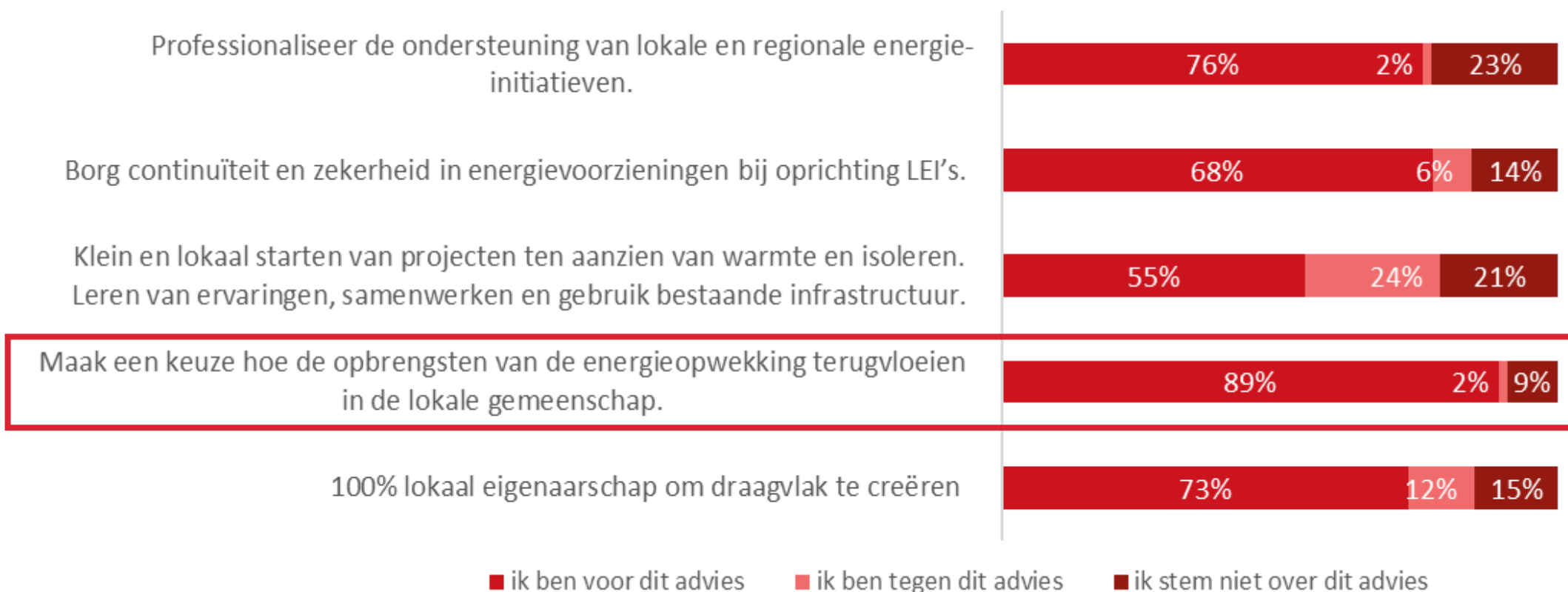
Energiestrategie Twente

RES Twente

5. Ontwikkel naar mogelijkheden en draagvlak en laat 60% wind en 40% zon los.
6. We adviseren windmolenplaatsing op slecht bewoonbare plekken, zoals snelwegen, industrieterreinen en (bouwkundig) risicovolle locaties.
7. Gebruik bij (zware) voorkeur bebouwd gebied & infrastructuur voor opwek.
8. Verplicht bij (industriële) nieuwbouw en stimuleer bij verbouw, de maximale ruimte voor zonnepanelen voor algemeen belang.

Lokaal eigendom en eigenaarschap

Regionale samenwerking

1. Richt een ECT (Energie Coöperatie Twente) op vanuit lokale initiatieven uit de regio Twente.
2. Twente wekt middels één overkoepelende coöperatie energie op. De opbrengsten worden solidair & maatschappelijk verdeeld (voorkom versplintering)
3. Zorg dat Twentse raadsleden een gezamenlijk energiebeleid voeren, RES voor raadsleden (geen versplinterd gemeentelijk beleid)

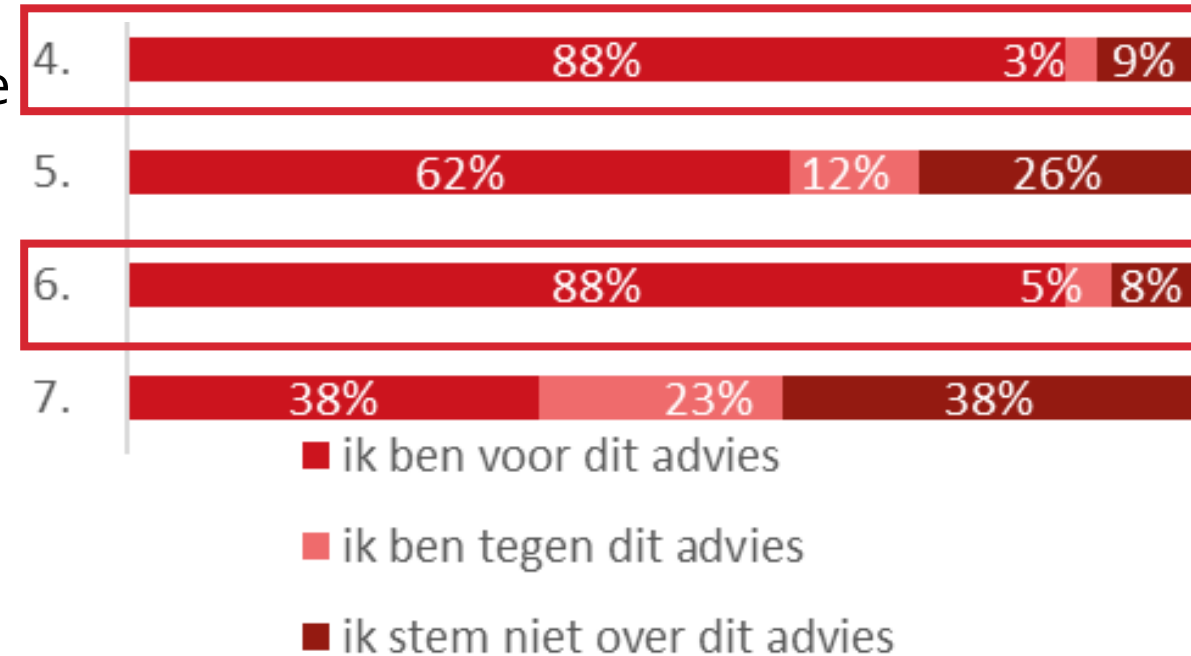
■ ik ben voor dit advies

■ ik ben tegen dit advies

■ ik stem niet over dit advies

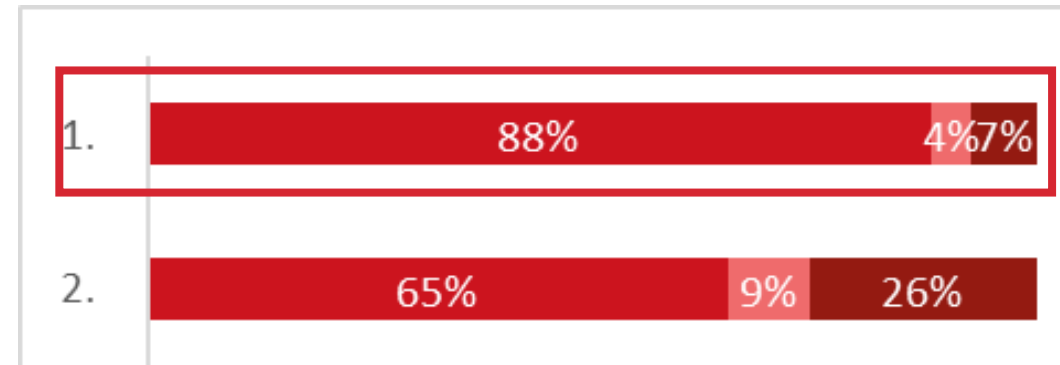
Regionale samenwerking

4. Richt een “energiecoöperatie Twente” op. Werk hierin met alle Twentse gemeenten samen.
5. Creëer inzicht met Regionale kansenkaart.
6. Innoveer met Twents Deltaplan.
7. Alle regels voor iedereen gelijk en leg deze vast in provinciale wet- en regelgeving.

Duurzame warmte

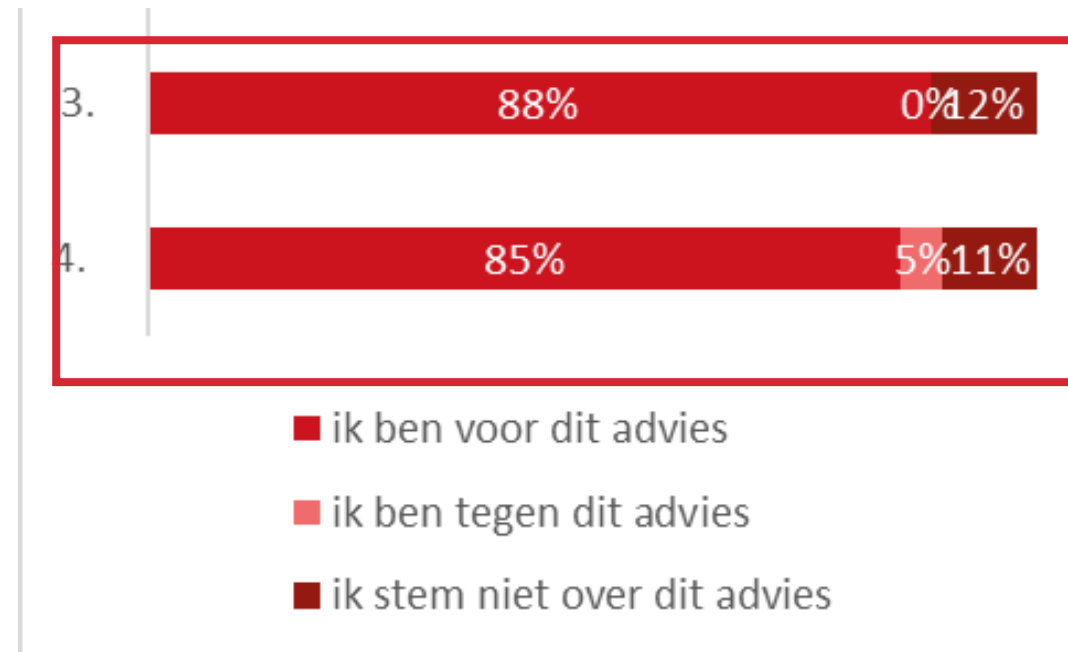
1. Focus op meerdere bronnen voor warmte (aardwarmte + kernenergie + mestvergisting)
2. Daar waar gas nodig blijft (bijvoorbeeld monumenten/ buitengebied): van aardgas naar biogasproductie via regionale coöperatie.

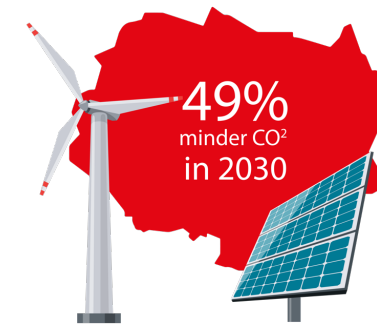

- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

Duurzame warmte

3. Gebruik overtollige energie (restwarmte van bedrijven, elektriciteit op piekmomenten) nuttig. Bijvoorbeeld met (seizoenen)opslag.
4. Blijf energie stoppen in het zoeken naar warmtebronnen. (Wat nu utopisch lijkt, kan in de toekomst toepasbaar zijn)

Innovatie

Maak kleinschalige kerncentrales mogelijk in Twente.

42%

35%

23%

Evalueer doorlopend nieuwe technieken voor energieopwekking en -opslag en pas toe.

86%

2%

12%

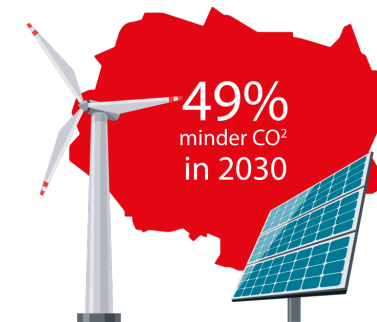
Burger Buurt Batterij: regionale conceptontwikkeling om buurtgericht en coöperatief vraag en aanbod stroom te reguleren

64%

13%

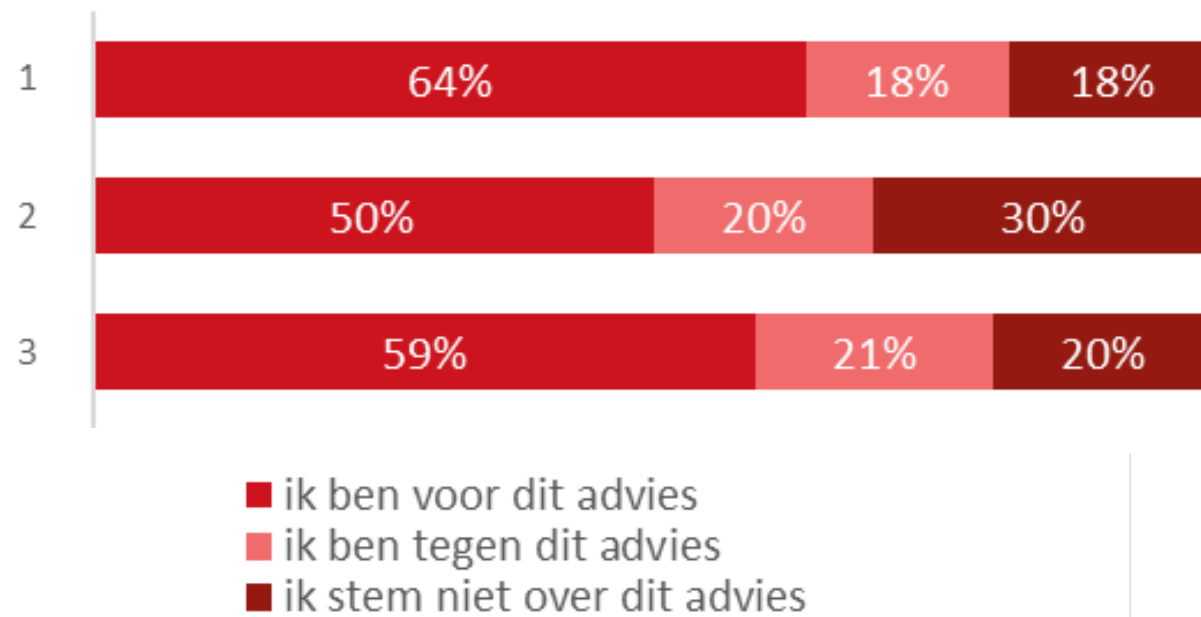
23%

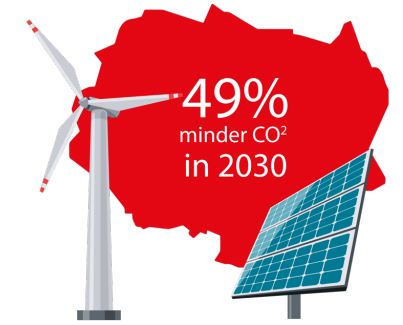
■ ik ben voor dit advies ■ ik ben tegen dit advies ■ ik stem niet over dit advies

Communicatie en participatie

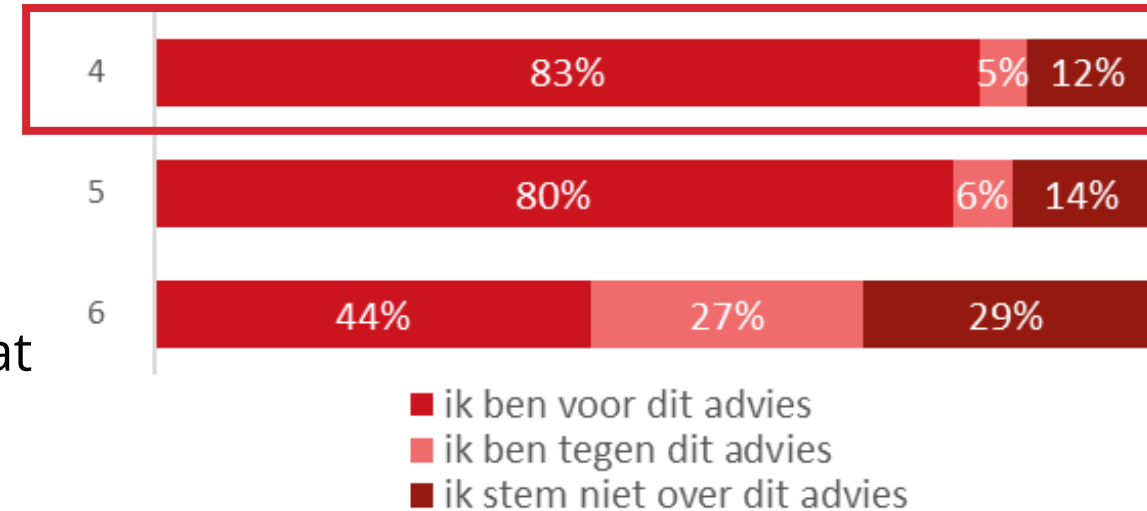
1. Bestuurders denk aan het collectieve belang, betrek het stille midden.
2. Creëer draagvlak door bij investeringen in energieopwekking de werkwijze van het inwonersforum te kopiëren.
3. Richt een commissie op vanuit het inwonersforum die zorgt voor borging en monitoring van hun adviezen.

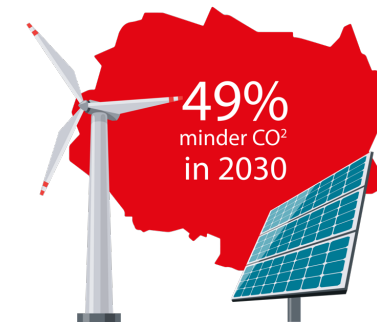
Communicatie en participatie

4. Informeer mensen eerlijk tijdens het hele proces en begin hier zo vroeg mogelijk mee.
5. Start campagne met Twentse ambassadeurs zodat iedereen weet wat moet, nu gebeurt en gaat gebeuren
6. Creëer draagvlak middels het informeren van burgers met een persoonlijke brief (met het waarom van de transitie en wat dat betekent voor de bewoners.)

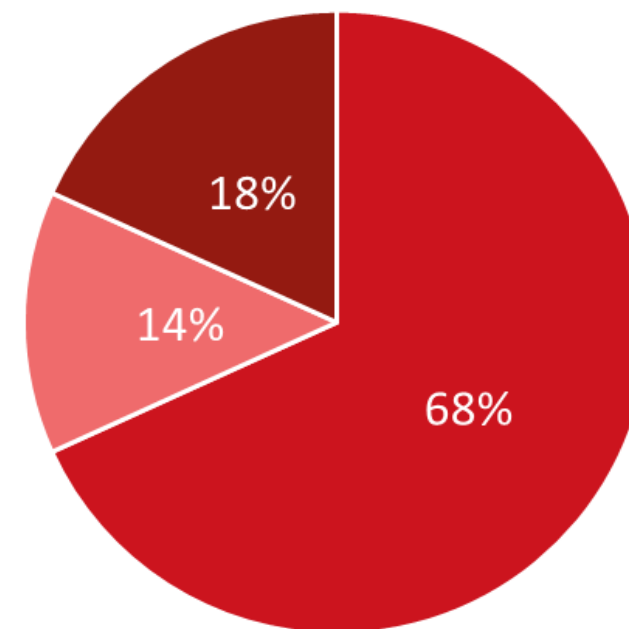
Enkele adviezen uitgelicht

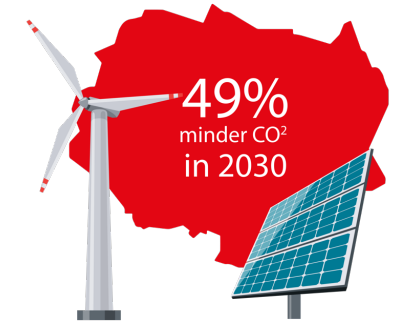

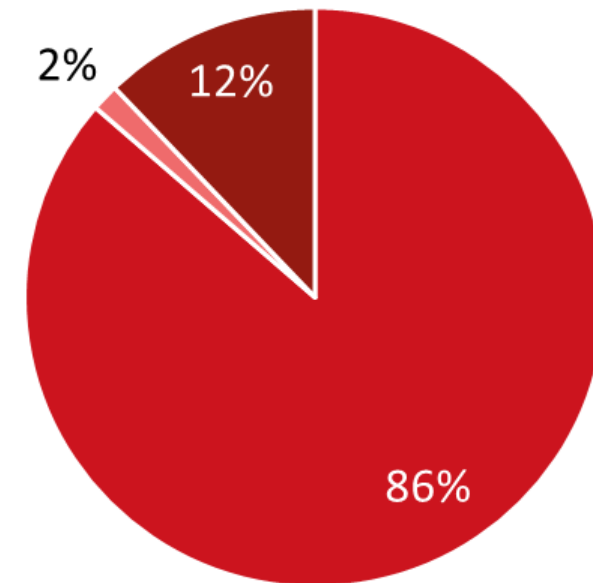
4. Bescherm je burgers door objectieve, meetbare en absolute normen voor geluid, resonantie etc. en compenseer omwonenden volledig.

- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

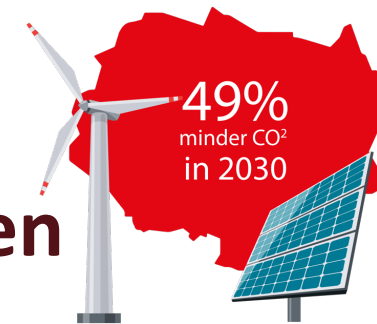

26. Evalueer doorlopend nieuwe technieken voor energie-opwekking en -opslag en pas toe.

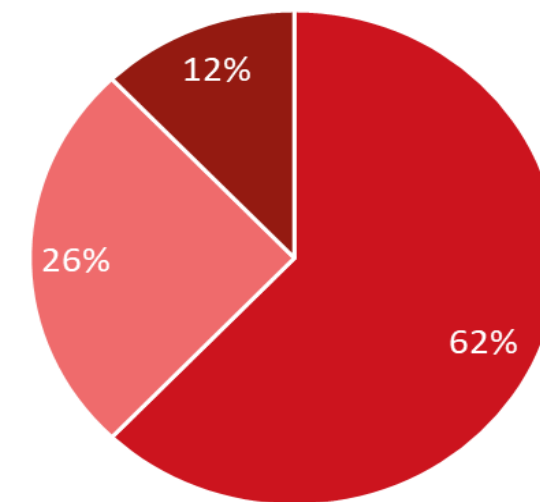

- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

5. Ontwikkel naar mogelijkheden en draagvlak en laat 60% wind en 40% zon los

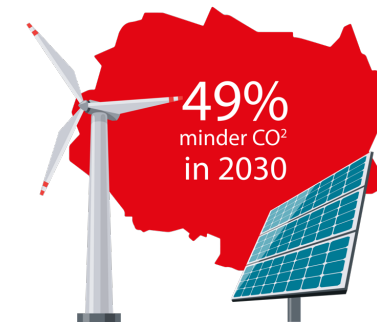
- Doel is CO2 reductie
(40% zon is al gehaald)
- Ontwikkel naar mogelijkheden
(Gemeentes, bewoners, locatie)
- Groter is minder
(aantal molens EN hoger is minder geluidsoverlast)
- Draagvlak creëren
(pro-actief, lokale baten en initiatieven)
- Gezondheidsnormen herzien
(huidige inzichten slagschaduw, geluid, signalering)
- Compensatie i.p.v. overlast
(slagschaduw, geluid, signalering)

- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

Energiestrategie Twente

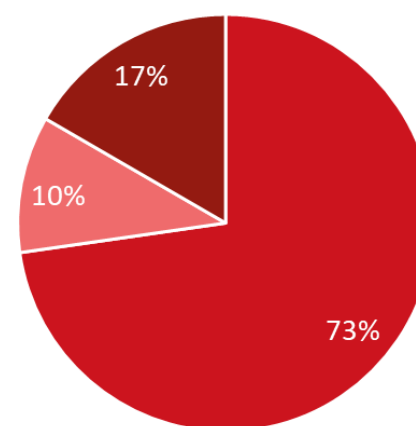
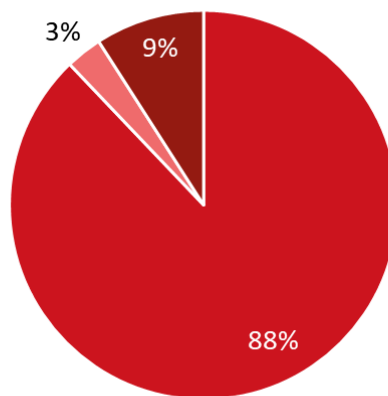
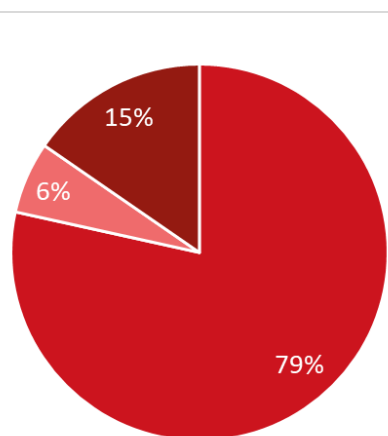
RES Twente

14. Richt een Energie Coöperatie Twente op vanuit lokale initiatieven uit de regio Twente

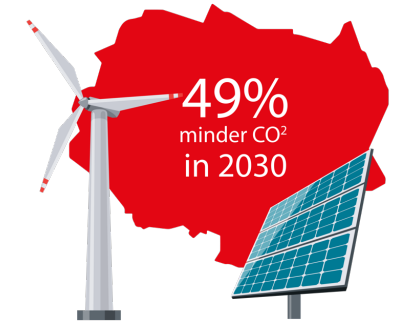
15. Richt een “energiecoöperatie Twente” op. Werk hierin met alle Twentse gemeenten samen.

16. Wek als Twente middels één overkoepelende coöperatie energie op. De opbrengsten worden solidair & maatschappelijk verdeeld (voorkom versplintering)

■ ik ben voor dit advies
■ ik ben tegen dit advies
■ ik stem niet over dit advies

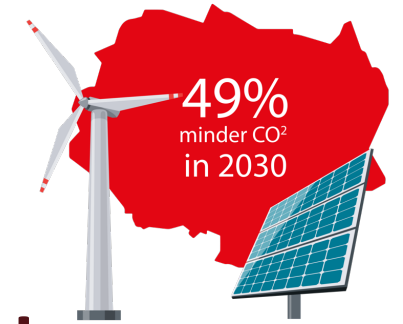
Ruimte 6: Ron Grootte Bromhaar

Energie Coöperatie Twente

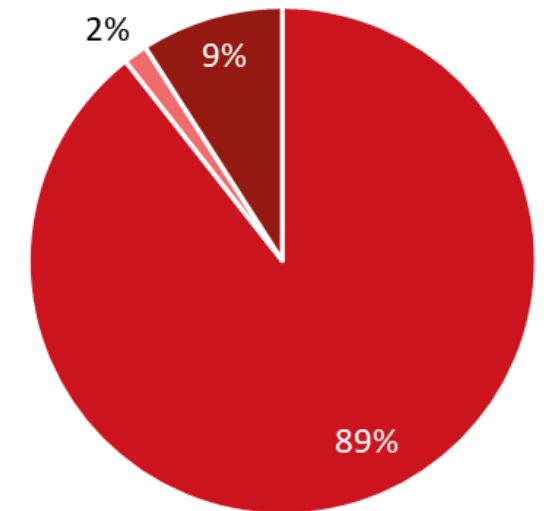
Door 3 bewonersgroepen gedragen!

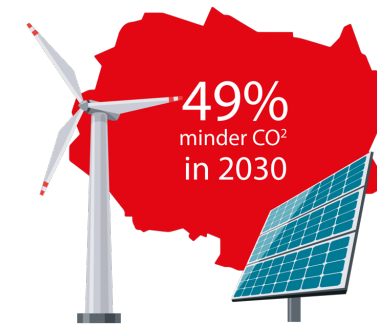
- Regionaal, zelfstandig, non-profit voor alle gemeentes
- Kennis en strategie
- Beheer financiën en subsidies
- Opbrengsten binnen de regio houden
- Continuïteit, borging, zekerheid
- Proactieve benadering en acceptatie

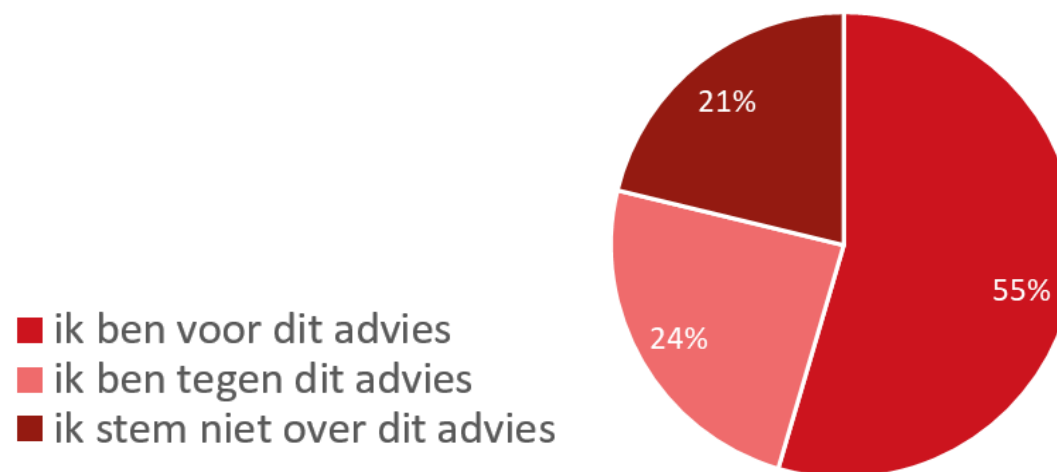
10. Maak een keuze hoe de opbrengsten van de energieopwekking terugvloeien in de lokale gemeenschap.

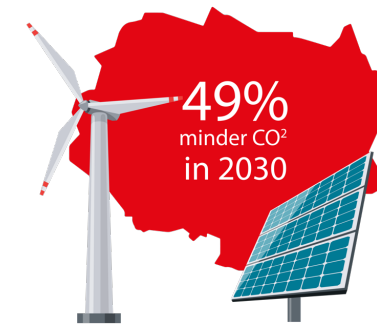
- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

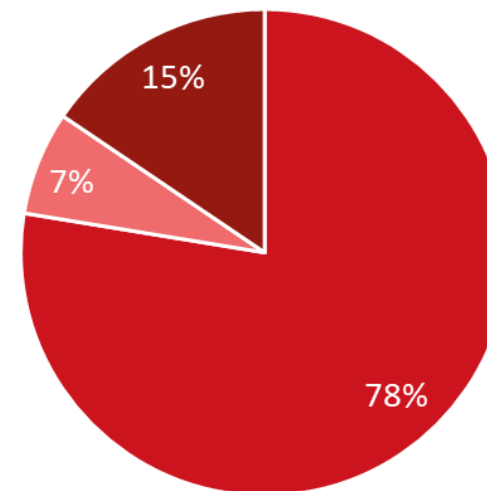
11. Klein en lokaal starten van projecten ten aanzien van warmte en isoleren. Leren van ervaringen, samenwerken en gebruik bestaande infrastructuur.

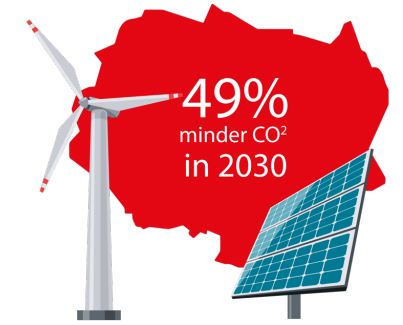

12. Borg continuïteit en zekerheid in energievoorzieningen bij oprichting Lokale Energie Initiatieven (LEI's) door het opstellen van een bindende LEI-draad

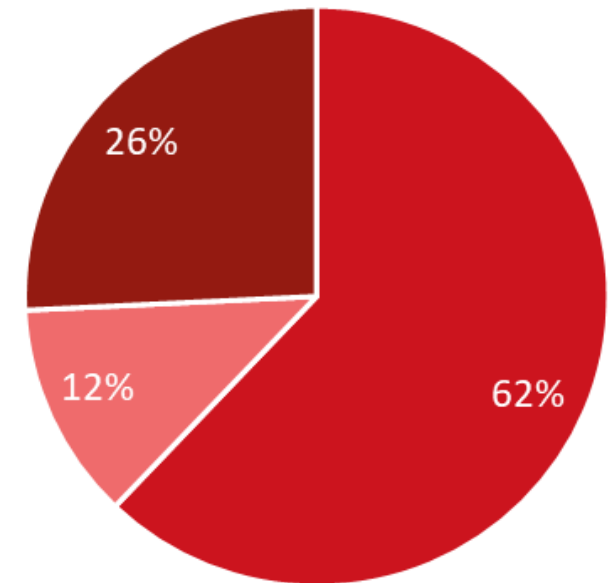
- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

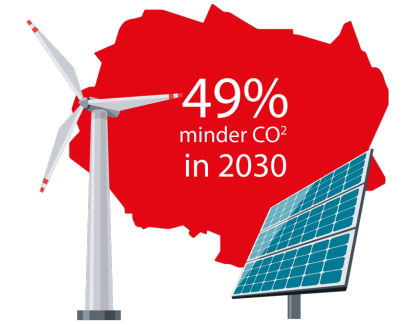

18. Creëer inzicht met Regionale kansenkaart

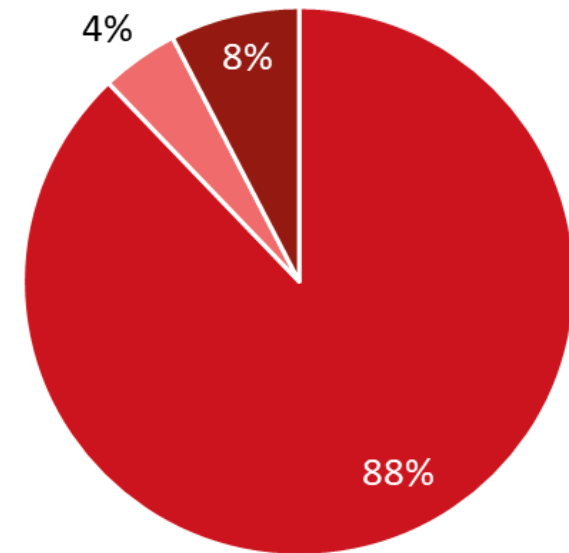
- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

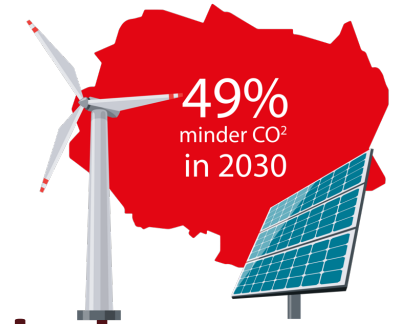

19. Innoveer met een Twents Deltaplan

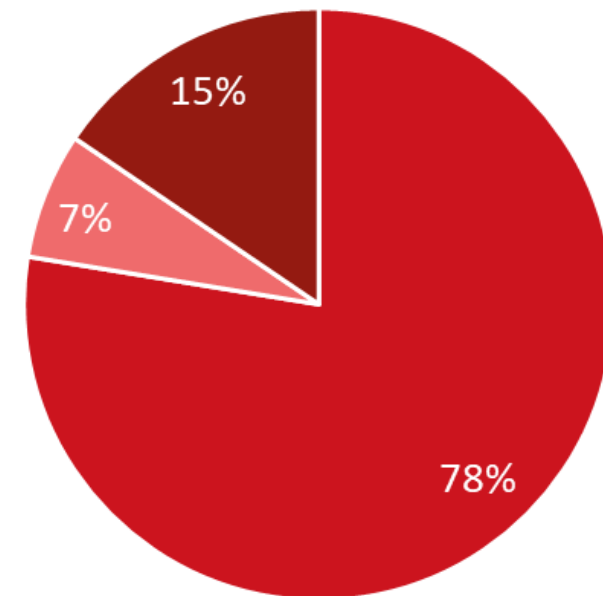
- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

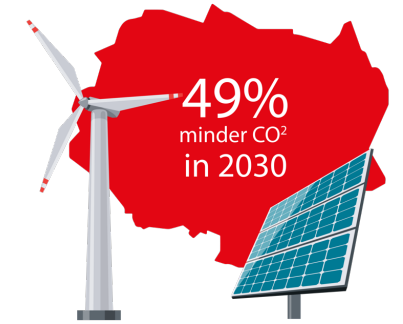

13. Professionaliseer de ondersteuning van lokale en regionale energie-initiatieven

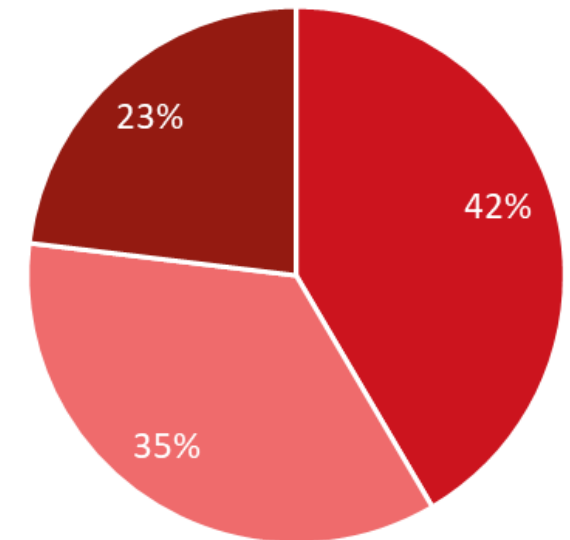
- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

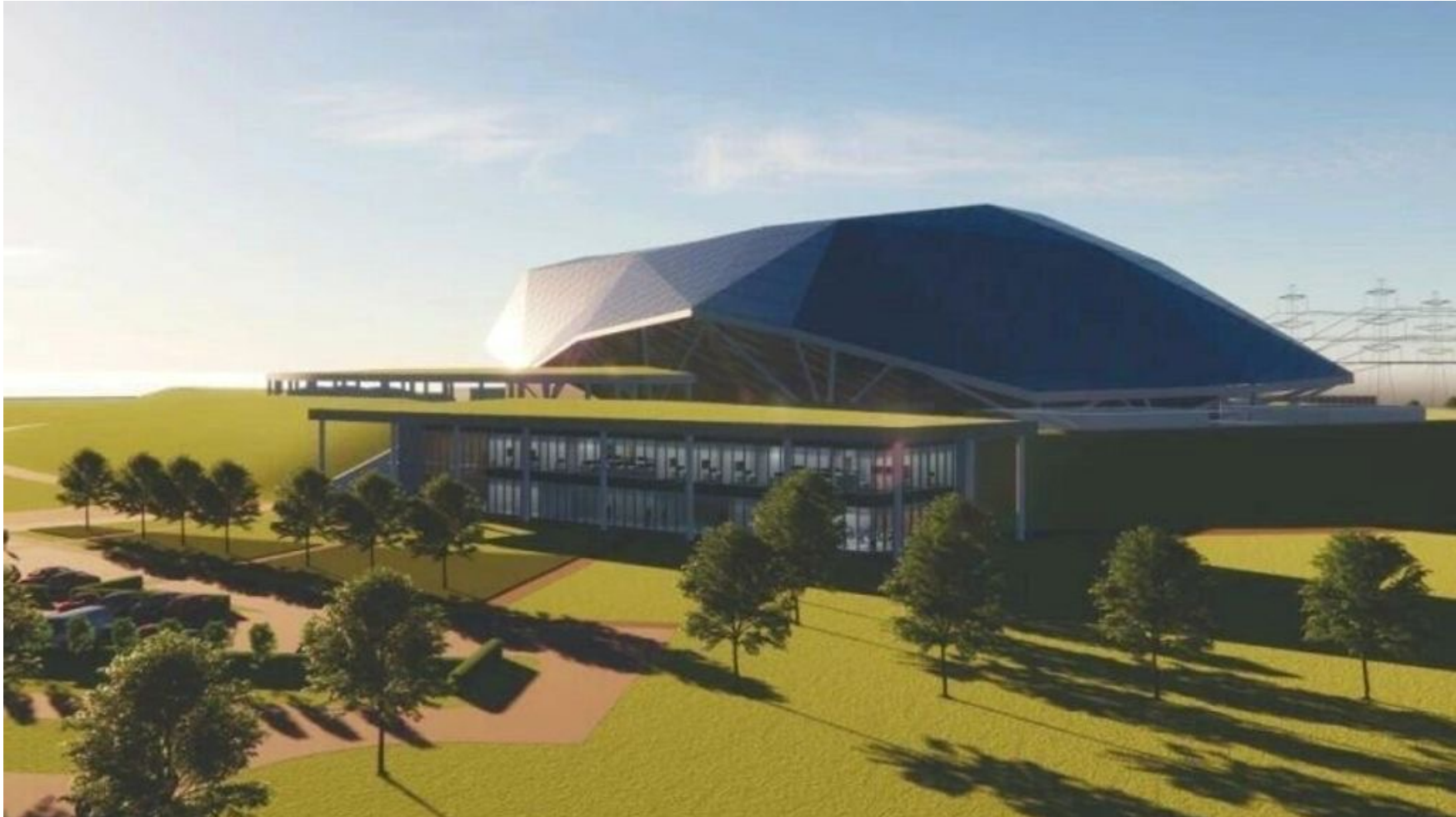

27. Maak kleinschalige kerncentrales mogelijk in Twente

- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

Kleinschalige Kerncentrales

Een kleine kernreactor zal evenveel energie opwekken als 150 windturbines op het land, wat goed is voor een miljoen huishoudens. De omvang is ongeveer tien keer zo klein als een conventionele kernreactor.

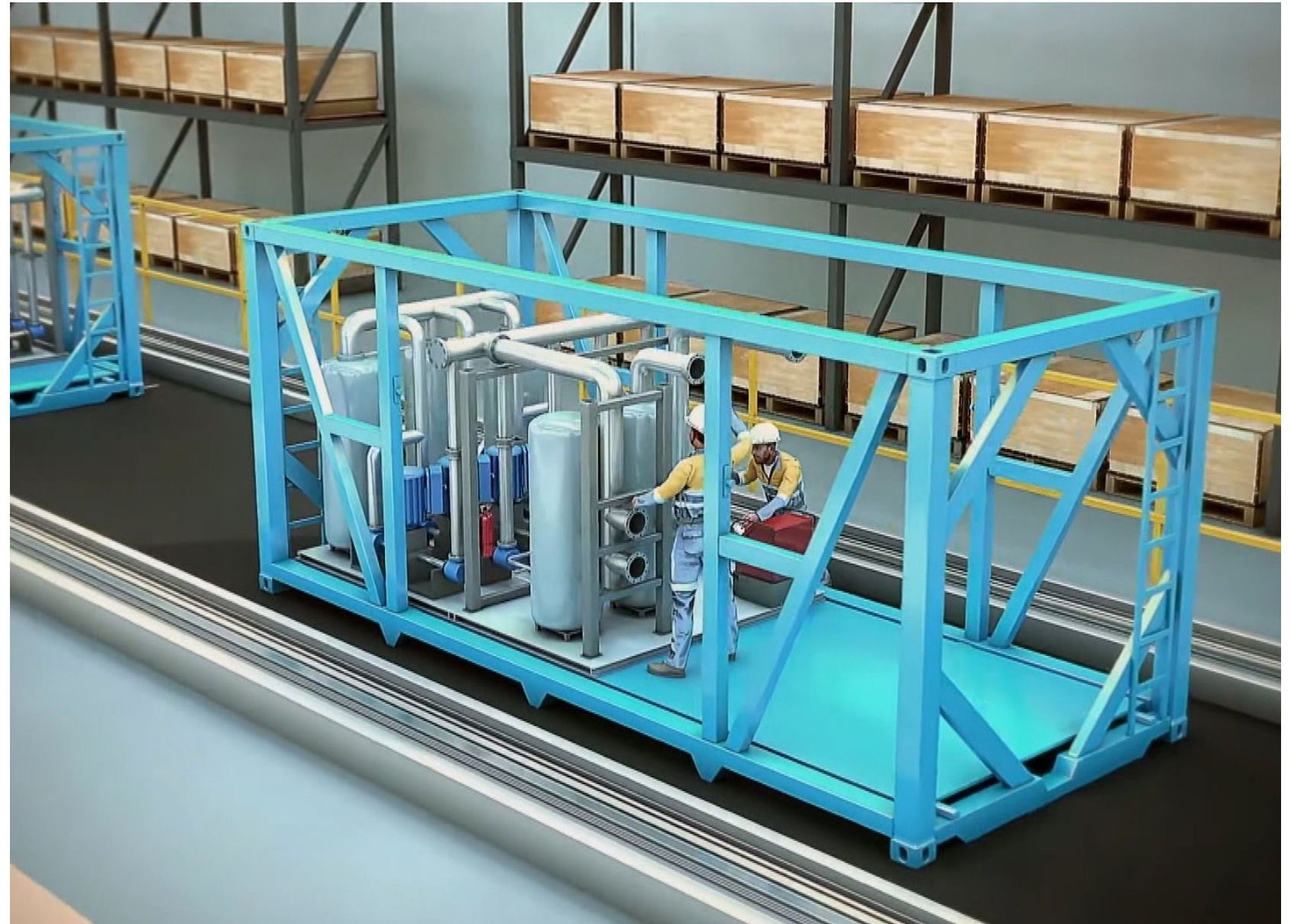
De levensduur van 60 jaar betekent dat de kernenergie, die weinig broeikasgassen uitstoot, de transitie naar hernieuwbare energie kan ondersteunen, door de tekorten in deze transitie op te vangen.

Energierestrategie Twente

RES Twente

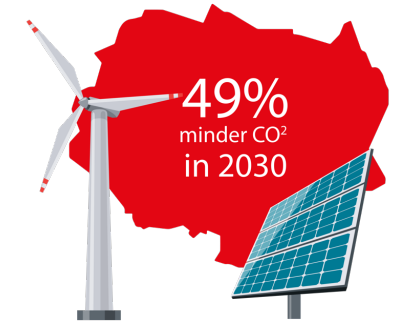
Small Modular Reactors

SMR's zijn centrales die in de fabriek worden gemaakt. Anders dan de traditionele kerncentrales zijn het een soort bouw pakketten die op locatie in elkaar worden geschroefd, net als bij een prefab-woning. Ze zijn kleiner in omvang en hebben over het algemeen minder vermogen dan de grote kerncentrales. Ze hebben minder koelwater nodig en zijn dus ook niet gebonden aan plaatsing aan de kust.

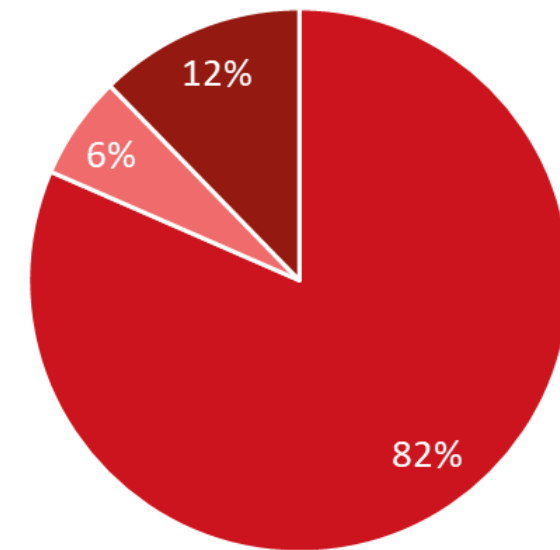

Tafel 5A

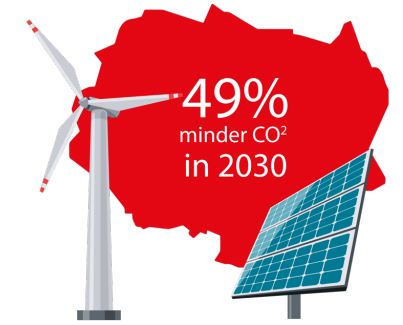

1. Vooraf afspraken maken voor compensatie naar rato van afstand van windmolens

- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

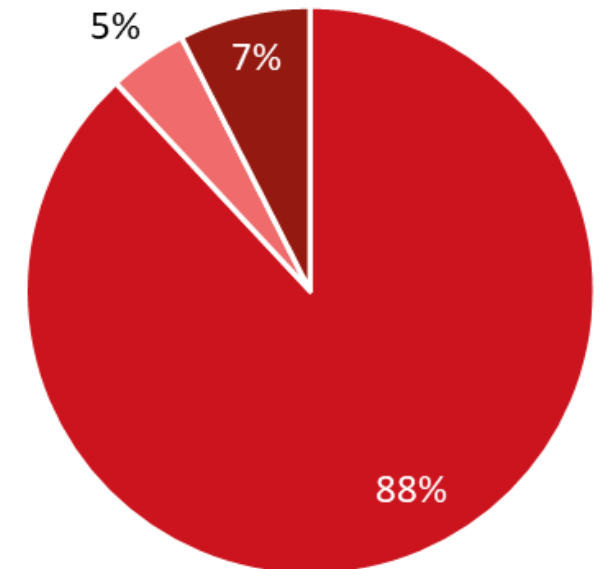
Tafel 4: Petra Wicherink

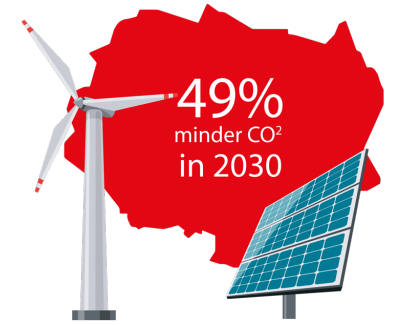
21. Focus op meerdere bronnen voor warmte (aardwarmte + kernenergie + mestvergisting)

Tafel 4: Petra Wicherink

- ik ben voor dit advies
- ik ben tegen dit advies
- ik stem niet over dit advies

Vragen aan deelnemers

**Energiestrategie
Twente**

RES Twente

Bedankt voor uw bijdrage vandaag.

En nu op de foto!

Bekijk alles terug op
meedoen.energiestrategietwente.nl

**Samen
de stap
maken**

49%
minder CO²
in 2030